

INFORMATOR PRAWNY

DODATEK GAZOWY DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

www.fika.org.pl

FKA
UNDACJA INICJATYWA KOBIEC AKTYWNYCH

Dodatek gazowy dla gospodarstw domowych

W celu ograniczenia wzrostu kosztów zakupu paliw gazowych w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach, zużywających paliwa gazowe do celów grzewczych, ustawodawca uregulował w przepisach ustawy z 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu – dalej nazywana jako ustawa refundacyjna, mechanizm refundacji podatku od towarów i usług, poniesionego przez tych odbiorców za paliwa gazowe dostarczone i udokumentowane dokumentem potwierdzającym dostarczenie tych paliw do odbiorców. Refundacja podatku VAT, znana potocznie jako dodatek gazowy, przysługiwać będzie gospodarstwu domowemu, które jako główne źródło ogrzewania wykorzystuje kocioł na paliwo gazowe, wpisany lub zgłoszony do centralnej ewidencji emisyjności budynków (dalej - CEEB), a którego przeciętne miesięczne dochody w przypadku gospodarstwa jednoosobowego nie przekraczają 2100 zł, lub 1500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego. Realizacją tego zadania, a więc przyznawaniem (odmawianiem) refundacji podatku VAT w większości gmin w Polsce zajmują się Ośrodki Pomocy Społecznej. Wskazane wyżej wsparcie rządowe wpisuje się w znaną w pomocy społecznej zasadę subsydiarności, tzn. polityka państwa ma w tym przypadku na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Kto jest uprawniony do dodatku gazowego

Uprawnionymi do dodatku gazowego są odbiorcy paliw gazowych w gospodarstwach domowych, zarówno jednoosobowych, jak i wieloosobowych. Ponadto wymagane jest spełnienie odpowiedniego kryterium dochodowego. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy refundacyjnej, w przypadku gdy odbiorca paliw gazowych w gospodarstwie domowym, o którym mowa w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne - dalej p.e.:

- 1) wykorzystuje jako główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego urządzenia grzewcze zasilane paliwami gazowymi, o których mowa w art. 3 pkt 3a p.e., wpisany lub zgłoszony do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z 21.11.2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków - dalej u.w.t.r. do dnia wejścia w życie ustawy, albo po tym dniu – w przypadku głównego źródła ogrzewania wpisanego lub zgłoszonego po raz pierwszy do CEEB, o których mowa w art. 27g ust. 1 ww. ustawy;
- 2) jest osobą w gospodarstwie domowym jednoosobowym, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z 28.11.2003 r. o

świadczeniach rodzinnych - dalej u.ś.r. nie przekracza kwoty 2100 zł, lub osobą w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu w rozumieniu art. 3 pkt 1 u.ś.r. nie przekracza kwoty 1500 zł na osobę

– przysługuje mu refundacja kwoty odpowiadającej podatkowi VAT wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. oraz od 1.01.2024 do 30.06.2024 r. do tego odbiorcy paliw gazowych.

Ustawodawca wymaga zatem, aby główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego było zasilane paliwami gazowymi, czyli: gazem ziemnym wysokometanowym lub zaazotowanym, w tym skroplonym gazem ziemnym oraz gazem propan-butan lub innego rodzaju gazem palnym, dostarczonym za pomocą sieci gazowej, a także biogazem rolniczym, niezależnie od ich przeznaczenia. Wskazane wyżej główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego musi być wpisane lub zgłoszone do CEEB, o której mowa w art. 27a ust. 1 u.w.t.r., do dnia wejścia w życie ustawy. Po tym dniu tylko wówczas, gdy główne źródło ogrzewania wpisano lub zgłoszono po raz pierwszy do CEEB.

Ustawodawca wymaga ponadto, aby gospodarstwo domowe, jednoosobowe lub wieloosobowe spełniało kryterium dochodowe. Ważne jest, że wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy refundacyjnej ustalana jest na podstawie dochodów osiągniętych w:

- 1) przedostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o refundację podatku VAT - w przypadku wniosku złożonego w okresie od 1 stycznia do 31 lipca danego roku;
- 2) ostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o dodatek gazowy - w przypadku wniosku złożonego w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia danego roku,

Przy czym dochód weryfikuje się jednorazowo przy złożeniu pierwszego wniosku (art. 20 ust. 4 pkt 2 ustawy refundacyjnej).

Do ustalania wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, o którym wyżej mowa z gospodarstwa rolnego stosuje się przepisy art. 5 ust. 8-9 u.ś.r., przy czym ilekroć w tych przepisach mowa jest o rodzinie - rozumie się przez to gospodarstwo domowe, które tworzą:

- 1) osoba fizyczna – osoba samotnie zamieszkująca i gospodarująca (gospodarstwo domowe jednoosobowe), albo

2) osoba fizyczna oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe).

Przeciętny miesięczny dochód w gospodarstwach domowych jednoosobowych lub wieloosobowych ustala się, biorąc pod uwagę zasadę, w myśl której ilekroć jest mowa o dochodzie - oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:

- 1) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i 30f ustawy z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- 2) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów ustawy z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- 3) inne wskazane wyraźnie w ustawie z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Czy do dochodu rodziny – gospodarstwa wieloosobowego wliczamy dochód z gospodarstwa rolnego? Odpowiedź na tak postawione pytanie jest twierdząca. Warto zwrócić uwagę, że w przypadku ustalania dochodu z gospodarstwa rolnego przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z 15.11.1984 r. o podatku rolnym.

Organ właściwy do wypłaty refundacji podatku VAT

Organem uprawnionym do wypłaty refundacji podatku VAT dla indywidualnych odbiorców paliw gazowych jest wójt, burmistrz albo prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej ten wniosek.

W sytuacji, gdy złożono wniosek do niewłaściwego organu, organ, do którego złożono błędnie wniosek powinien przekazać pismo strony do organu właściwego (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) sąsiedniej gminy, zawiadamiając o tym wnoszącego podanie. Na podstawie art. 65 § 1 ustawy z 14.06.1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, dalej - k.p.a., jeżeli organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego, zawiadamiając jednocześnie o tym wnoszącego podanie.

Zawiadomienie o przekazaniu powinno zawierać uzasadnienie. Co istotne, zawiadomienie o przekazaniu sprawy zawiera również informacje, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), w zakresie danych przetwarzanych przez organ przekazujący, chyba że wnoszący podanie posiada te informacje, a ich zakres lub treść nie uległy zmianie. Ponadto podanie wniesione do organu niewłaściwego przed upływem przepisanej terminu uważa się za wniesione z zachowaniem terminu.

Ośrodki pomocy społecznej stosują często formę postanowienia, przekazując podanie według właściwości miejscowej do innej gminy. Forma postanowienia nie jest jednak w tym przypadku zastrzeżona przez ustawodawcę. Organ administracji publicznej, który uznał się za niewłaściwy, nie wydaje zaskarżalnego postanowienia o przekazaniu podania organowi właściwemu, lecz zawiadamia na piśmie wnoszącego podanie o tym, że przekazał jego podanie organowi właściwemu. Organ przekazujący podanie powinien zatem nie tylko wskazać organ właściwy do rozpatrzenia podania, ale także przedstawić powody, dla których uznał się za niewłaściwy, i powody, dla których właściwy jest organ wskazany w zawiadomieniu o przekazaniu podania. Uzasadnienie zawiadomienia o przekazaniu podania organowi właściwemu powinno zawierać zarówno argumenty dotyczące faktów przedstawionych w podaniu, jak i ocenę prawną właściwości organów administracji publicznej, tj. organu przekazującego i organu, któremu podanie przekazano.

Wniosek o dodatek gazowy

W celu ujednoczenia formy wniosku w sprawie dodatku gazowego, ustawodawca zdecydował, że minister właściwy do spraw energii udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu wzór wniosku. Jednak istotne jest, że do wniosku o refundację podatku VAT odbiorca paliw gazowych w gospodarstwie domowym, o którym mowa w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. a p.e., załącza fakturę dokumentującą dostarczenie paliw gazowych do tego odbiorcy przez to przedsiębiorstwo energetyczne, obejmującą okres dotyczący wniosku oraz dowód uiszczenia zapłaty za tę fakturę.

Odbiorcy paliw gazowych w gospodarstwach domowych składają wniosek o dodatek gazowy na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z 18.07.2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, nie później

niż do 29.02.2024 r., lub w terminie 30 dni od dnia otrzymania faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych (art. 10 ustawy refundacyjnej).

Warto zwrócić uwagę, że wniosek o refundację podatku VAT złożony przy użyciu publicznej aplikacji mobilnej opatruje się zaawansowaną pieczęcią elektroniczną ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu składającego oświadczenie z wykorzystaniem certyfikatu, o którym mowa w art. 19e ust. 2a ustawy z 17.02.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wydanego użytkownikowi publicznej aplikacji mobilnej po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ww. ustawy. W sytuacji złożenia wniosku o refundację podatku VAT przy użyciu publicznej aplikacji mobilnej do tego wniosku można załączyć odwzorowania cyfrowe dokumentów. W przypadku złożenia wniosku o refundację podatku VAT za pomocą środków komunikacji elektronicznej:

- 1)** wniosek opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym;
- 2)** do wniosku można załączyć odwzorowania cyfrowe dokumentów, o których mowa w art. 20 ust. 1 ustawy refundacyjnej.2023.

W przypadku niezłączenia do wniosku np. dowodu uiszczenia zapłaty za tę fakturę, organ właściwy powinien wezwać stronę do uzupełniania brakujących dokumentów, wyznaczając wnioskodawcy na uzupełnienie odpowiedni (nie krótszy niż 7 dni) termin. Stosownie do art. 21 ust. 3 ustawy refundacyjnej. w sprawach refundacji podatku VAT nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. W myśl art. 64 § 2 k.p.a., jeżeli podanie nie spełnia innych wymagań ustalonych w przepisach prawa, należy wezwać wnoszącego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania. Zawiadomienie strony o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania nie powinno następować w formie postanowienia. Organ powinien pisemnie poinformować stronę o przedmiotowej formie zakończenia sprawy o refundację podatku VAT, wskazując w uzasadnieniu pisma powód pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje weryfikacji wniosku o dodatek gazowy, w szczególności w zakresie zgłoszenia lub wpisania głównego źródła ogrzewania gospodarstwa domowego w CEEB, o której mowa w art. 27a ust. 1 u.w.t.r. Warto zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 27d ust. 1 pkt 16 u.w.t.r., dane i informacje zgromadzone w ewidencji udostępnia się, o ile są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań - wójtom, burmistrzom lub prezydentom miasta. Co istotne, właściciel albo zarządca budynku lub lokalu składa do wójta, burmistrza lub prezydenta

miasta deklarację o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw, o których mowa odpowiednio w art. 27a ust. 2 pkt 1 lit. a i c u.w.t.r. w terminie 14 dni od dnia pierwszego uruchomienia tego źródła ciepła lub źródła spalania paliw. Deklarację składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Składający deklarację jest obowiązany do zawarcia w niej klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. W przypadku zmiany danych, o których mowa w art. 27g ust. 3 pkt 5 u.w.t.r., właściciel lub zarządca budynku lub lokalu jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie 14 dni od dnia, w którym zaistniała zmiana. Niedotrzymanie 14-dniowego terminu skutkuje tym, że organ jest zobligowany wydać decyzję odmowną.

Co istotne, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy refundacyjnej, wójt, burmistrz albo prezydent miasta, weryfikuje wniosek o refundację podatku VAT w zakresie:

- 1) zgłoszenia lub wpisania głównego źródła ogrzewania gospodarstwa domowego w CEEB, o której mowa w art. 27a ust. 1 u.w.t.r.,
- 2) wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, o którym mowa w art. 18 pkt 2 ustawy refundacyjnej, zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy

– jednorazowo przy złożeniu pierwszego wniosku o refundację podatku VAT przez odbiorcę paliw gazowych w gospodarstwie domowym jednoosobowym albo wieloosobowym.

Informacje przedstawione we wniosku o dodatek gazowy składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Forma załatwiania sprawy odnośnie dodatku gazowego

Przyznanie przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta dodatku nie wymaga wydania decyzji. Natomiast odmowa przyznania dodatku, uchylene lub zmiana wysokości refundacji dodatku oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku - wymagają wydania decyzji.

W postępowaniu o dodatek gazowy wszczętym na żądanie strony, organ, informując stronę przed wydaniem decyzji odmownej o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować

wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Przepisy art. 10 § 2 i 3 k.p.a. stosuje się. W terminie wyznaczonym na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, strona może przedłożyć dodatkowe dowody w celu wykazania spełnienia przesłanek pozwalających przyznać omawiane świadczenie.

Istotne jest, że organ wykonawczy gminy przesyła wnioskodawcy informację o przyznaniu dodatku gazowego na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej – o ile wnioskodawca wskazał adres poczty elektronicznej we wniosku o dodatek. W przypadku gdy wnioskodawca nie wskazał adresu poczty elektronicznej we wniosku, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, odbierając ten wniosek od wnioskodawcy, informuje go o możliwości odebrania od tego organu informacji o przyznaniu dodatku.

W sprawie dodatku gazowego istotne jest, że wójt, burmistrz albo prezydent miasta może, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu gminy albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z 19.07.2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących refundacji podatku VAT. (art. 21 ust. 2 ustawy refundacyjnej).

Omawiając zagadnienie formy załatwiania spraw dotyczących dodatku gazowego, nie można zapominać, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Z tego wynika, że organ, wyjaśniając stan faktyczny sprawy może korzystać z możliwości dowodowych wymienionych w art. 75 § 1 k.p.a. Zatem jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

Środki na wypłatę dodatku gazowego

Refundacja podatku VAT jest zadaniem zleconym gminie. Gmina składa wojewodzie wnioski o przyznanie środków co miesiąc do 10. dnia każdego miesiąca.

Przy ustalaniu wysokości środków na dodatek gazowy uwzględnia się koszty wypłacania odbiorcom paliw gazowych w gospodarstwach domowych refundacji podatku VAT, w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie. Środki na dany miesiąc są przekazywane gminom

przez wojewodę na podstawie wniosku, a nadpłata środków może być zaliczana na poczet kwoty należnej w miesiącu następnym, z wyjątkiem nadpłaty za grudzień 2023 r., która podlega przekazaniu na rachunek właściwego urzędu wojewódzkiego w terminie do 20.01.2025 r. Jeżeli w wyniku połączenia lub podziału gmin nastąpiły zmiany w podstawie obliczania kwoty środków, wojewoda uwzględnia te zmiany od pierwszego dnia następnego miesiąca po ich wejściu w życie. Trzeba pamiętać, że organ wykonawczy gminy w terminie do 1. dnia każdego miesiąca, w którym może być wypłacany dodatek gazowy, informuje właściwego wojewodę o wysokości niewykorzystanych środków przekazanych przez wojewodę na ten dodatek. Natomiast w terminie wskazanym przez wojewodę wójt, burmistrz, prezydent miasta zwraca niewykorzystane środki przekazane na dodatek gazowy, w wysokości wskazanej przez wojewodę, na rachunek właściwego urzędu wojewódzkiego.

Przyznanie dodatku a regulacje z ustawy o pomocy społecznej

W kontekście pomocy społecznej warto zwrócić uwagę, że ustawodawca w art. 8 ust. 4 ustawy z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, zawarł wyczerpujące wyliczenie wyjątków niezaliczania niektórych składników do dochodu. Nie został tam ujęty dodatek gazowy. W obecnym stanie prawnym, innych dodatków rządowych nie zalicza się do dochodu w pomocy społecznej. Stosownie do art. 8 ust. 4 u.p.s. do dochodu ustalonego zgodnie z ust. 3 nie wlicza się m.in.:

- dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c p.e.;
- dodatku osłonowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z 17.12.2021 r. o dodatku osłonowym;
- dodatku węglowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z 5.08.2022 r. o dodatku węglowym;
- dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła, o którym mowa w art. 1 pkt 2 ustawy z 15.09.2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw;
- dodatku elektrycznego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z 7.10.2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

Fundacja
"Inicjatywa Kobiet Aktywnych"
w ramach umowy z Powiatem Piskim
realizuje zadanie publiczne pt.
"Prowadzenie w 2024 roku na terenie
powiatu piskiego punktu
przeznaczonego na udzielanie
nieodpłatnej pomocy prawnej lub
świadczenie nieodpłatnego poradnictwa
obywatelskiego" finansowane ze środków
otrzymanych od Powiatu Piskiego.

FKA
FUNDACJA INICJATYWA KOBIEC AKTYWNYC